ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΕΙΤΑΙ

Εἶναι ἐφικτὸ ἢ ἀνέφικτο ἀγαθὸ ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου;

Πῶς τὴν ἀντιλαμβανόταν ὁ Μάο καὶ ὁ Ἔρνεστ Χεμινγουαίη

ΠΕΙΘΑΡΧΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

ΠΑΡΙΣΙ, (Ἰδ. Ὑπηρ.). Τὸ πρόβλημα τῆς εὐτυχίας κυριαρχεῖ στὶς κοινωνικὲς στήλες τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν περιοδικῶν καὶ κάθε τόσο ἔχουμε καὶ νέες συνταγές. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι οἱ συνταγὲς διαφέρουν κατὰ ἤπειρο, κατὰ πολιτικοϊδεολογικὸ σύστημα, κατὰ φυλο. Οἱ Ἀσιάτες ἔχουν δική τους γνώμη, οἱ Ἀμερικανοὶ δική τους, οἱ Εὐρωπαῖοι, ἐπίσης, δική τους. Μιὰ σύνοψη ἰδεῶν παρουσιάζει τοῦτο τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, ὅτι ἀντιπαραθέτει τὴν σοφία ὅλων τῶν λαῶν καὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων καὶ ὁδηγεῖ σὲ ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα.

Τὸ συνταγολόγιο τῆς εὐτυχίας στὴν ἀσιατικὴ ἤπειρο εἶναι, κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, βαθιὰ ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὰ ἀποφθέγματα τοῦ Μάο Τσέ Τούγκ, ποὺ ἦρθε νὰ πάρει τὴ θέση τῶν ἀρχαίων Ἀσιατῶν σοφῶν.

Λέει ὁ Μάο Τσέ Τούγκ σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κείμενά του: «Ἡ εὐτυχία εἶναι μιὰ ἔννοια σχετική, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι προσιτὴ σὲ κάθε ἄτομο. Τὸ μυστικὸ τῆς εὐτυχίας εἶναι νὰ ξέρει κανεὶς νὰ ἰσορροπεῖ τὶς ἐπιθυμίες του μὲ τὶς δυνατότητές του. Γι' αὐτὸ καὶ πολιτική μας εἶναι νὰ δίνουμε στὸ ἄτομο ὅσο τὸ δυνατὸ μεγαλύτερες δυνατότητες δίχως αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι τὰ μέτρα τῆς εὐτυχίας εἶναι καθὼς τὰ μέτρα τοῦ πλούτου. Μιὰ πράξη ἱστορικὴ φέρνει στὸ ἄτομο μεγάλη εὐτυχία, ἀλλὰ ἐξ ἴσου μεγάλη ἢ καὶ ἀκόμα μεγαλύτερη εἶναι ἡ εὐτυχία ποὺ φέρνει σέ μιὰ Κινέζα χωριάτισσα ὅταν προσφέρει μὲ τὴν καρδιά της ἕνα ποτήρι νερὸ σ' ἕναν διψασμένο ἢ ἡ εὐτυχία ποὺ φέρνει σ' ἕνα κορίτσι ὅταν προσφέρει μὲ τὸ χαμόγελό του ἕνα τριαντάφυλλο. Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι ἀνάγκη νἄχουμε καλὴ καρδιὰ γιὰ νὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ προσεγγίσουμε τὴν εὐτυχία. Ἂν ἔχουμε καλὴ καρδιά, δὲν θὰ ζητήσουμε ποτὲ νἄχουμε περισσότερα ἀπὸ τὸν πλησίον μας δίχως νὰ τὰ δικαιούμεθα. Πειθάρχηση τῶν ἀναγκῶν μας καὶ τῶν ἐπιδιώξεών μας, ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας ἀποτίναξη τῆς ἕλξεως τῆς ὕλης ἐντρύφηση στὴν ποίηση καὶ τὴ μουσικὴ πίστη στὴν ἁπλότητα καὶ ἀποποίηση τῆς πλεονεξίας νὰ ἡ συντομία τῆς εὐτυχίας».

Μὲ κάποιες φραστικὲς παραλλαγὲς ὅλοι οἱ Ἀσιάτες συνταγολόγοι λένε τὰ ἴδια πράγματα.

Στὴν Ἀμερική, μὲ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως συνεχῶς στὴν «ὑπηρεσία τῆς εὐτυχίας», ἡ φιλολογία γύρω ἀπὸ τὸ μεγάλο αὐτὸ πρόβλημα παρουσιάζει δύο ὄψεις τὴν ἄκρως σοβαρὴ καὶ τὴν ἄκρως φαιδρή. Ὑπάρχουν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος οἱ συγγραφεῖς, οἱ φιλόσοφοι, οἱ κοινωνιολόγοι, οἱ ἐπιστήμονες ποὺ καταπιάνονται μὲ τὸ πρόβλημα εὐτυχία μὲ τὴν πρέπουσα σοβαρότητα καὶ ποὺ καταλήγουν γενικὰ στὸ ἀπογοητευτικὸ συμπέρασμα πως αὐτὸ τὸ ἀγαθὸ εἶναι ἀκατάκτητο, γιατὶ ἅμα κατακτηθῆ πάει νὰ εἶναι εὐτυχία.

«Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὑπάρχει ἤδη μιὰ διαμορφωμένη φιλοσοφία, ποὺ τὴν συνώψισε σὲ ἀφορικὲς μόνο φράσεις ὁ Ἔρνεστ Χεμινγουαίη, γράφει ἕνας χρονογράφος στὴν «Οὐάσιγκτων Στάρ». Ὁ μεγάλος αὐτὸς συγγραφέας ἔλεγε: «Εὐτυχία εἶναι ἡ κυνηγάς τὴν εὐτυχία, δηλαδὴ ἄνθρωπος πάντα κάποιο στόχο, ἀλλὰ νὰ μὴν τὸ πετυχαίνης ποτέ καὶ νὰ τὸν παραλλάσσης καὶ νὰ συνεχίζης τὸ κυνηγητό. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ θὰ πῆ εἶμαι εὐτυχισμένος, πάει, ἔγραψέ τον. Θὰ γίνῃ δυστυχής, ἂν δὲν βρῆ κάποιον ἄλλο στόχο, φυσικὰ αὐτὸ φέρνει ἕνα ἄγχος, ἀλλὰ ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἀττα-βιστικὰ φανταζόμαστε. Δὲν εἶναι ἡ ὀχνηρία καὶ ἡ ἀπόλαυση ἐτοίμων ἀγαθῶν. Εὐτυχία ἴσον ἀγώνας γιὰ τὸ καλύτερο καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό σου καὶ γιὰ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο».

Ὅπως βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ὑπάρχει μιὰ στενὴ συγγένεια στὶς ἀπόψεις τοῦ Χεμμιγουαίη, καὶ τοῦ Μάο Τσὲ Τουγκ. Ὁ συγγραφέας τοῦ «Ὁ γέρος καὶ ἡ θάλασσα» ἔλεγε ἐπίσης: «Ψάρευε μέσα στὸν ὠκεανὸ μέχρις ἑκατόν. Ψάρευε ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτό σου. Στὴν ὑπηρεσία τῶν πολλῶν βρίσκεται ἡ ἀνάπαυσι γιὰ τὴν ἀνθρώπινη συνείδησι. Δίχως ἀναπαυμένη συνείδησι δὲν νοεῖται εὐτυχία, ἀλλὰ ἡ συνείδησι δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπαυθῆ μιὰ καὶ καλή, πρέπει νὰ τρέφεται μὲ ἱκανοποίησι γιὰ ὁλοένα κάτι νέα».

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο βλέπουν τὸ πρόβλημα τῆς εὐτυχίας ὅλοι οἱ σοβαροὶ μελετητὲς στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ στὴν Εὐρώπη. Ὑπάρχουν βέβαια, πέρα ἀπὸ αὐτούς, οἱ ἀναρίθμητοι συνταγολόγοι, ποὺ βομβαρδίζουν συνεχῶς τὸ κοινὸ μὲ τὶς συνταγές τους ποὺ εἶναι κοινοτατες συστάσεις, ἀλλὰ πο ὑβρίσκουν ἀπήχησι πολὺ πλατειά.

«Ὁ κόσμος θέλει νὰ φαντάζεται τὴν εὐτυχία σὰν κάτι πολὺ ἁπλό, γράφει ὁ ἴδιος χρονογράφος, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀγγίζεται τόσο πολὺ ἀπὸ τὸν προβληματισμὸ τῶν συγγραφέων. Θεωρεῖ τὴν εὐτυχία σὰν κάτι πολὺ ἁπλὸ καὶ πιστεύει, σὲ ἐπέκτασι, πὼς αὐτὸ τὸ πολὺ ἁπλὸ πρέπει νὰ ἐπιτυγχάνεται μὲ τρόπους πολὺ ἁπλούς. Καὶ ἀκριβῶς ἐδῶ βρίσκεται ἡ δυστυχία».

Ὁ καθηγητὴς Ντέ Μπόνο, ἀναφέρει τί πρέπει νὰ ἐπιδιώκει καὶ τί ν' ἀποφεύγει κάθε ἄνθρωπος γιὰ νὰ μπορέσει νὰ κατακτήσει τὴν εὐτυχία:

Τὸ χιοῦμορ. Ἄτομα ποὺ δὲν ἔχουν τὴν αἴσθηση τοῦ χιοῦμορ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν εὐτυχισμένοι. Τὸ χιοῦμορ καταργεῖ τὴν ὑπεροψία καὶ δίνει στὸν ἄνθρωπο τὴν ἱκανότητα νὰ καταλάβη τοὺς ἄλλους.

Ὁ καθηγητὴς Ντέ Μπόνο λέει ὅτι ὑπάρχουν ἕξη θανάσιμοι ἐχθροὶ τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας ποὺ καθένας θὰ μποροῦσε νὰ καταπολεμήσει: Εἶναι τὸ ἄγχος, ἡ πλήξη, ἡ πλεονεξία.

Καὶ συνεχίζει:

«Οἱ ἄνθρωποι εἶναι δυστυχισμένοι γιατὶ διαπιστώνουν μιὰ ἀπόσταση, ἕνα χάσμα ἀνάμεσα στὶς δυνατότητές τους, τὸ ταλέντο τους καὶ τὶς προσδοκίες τους. Ἂν μπορέσουν καὶ ἐκτιμήσουν σωστὰ τὸν ἑαυτό τους καὶ τὶς ἱκανότητές τους, ἂν κυθορίσουν τοὺς στόχους στὴ ζωή τους καὶ τὸ τί περιμένουν νὰ ἐπιτύχουν καὶ νὰ ἀπολαύσουν, τότε θὰ ζήσουν σὲ ἁρμονία καὶ θὰ μπορέσουν νὰ γνωρίσουν τὸν χῶρο μέσα στὸν ὁποῖο θὰ κινηθοῦν. Αὐτὸ εἶναι πολὺ βασικὸ στὴ ζωή μας.

Ὅπως συμβαίνει καὶ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἔτσι καὶ στὴ Βρεταννία, οἱ πολλοὶ ἀναζητᾶνε συνταγὲς εὐτυχίας ὄχι στὸν Σαίξπηρ ἢ στὴν χριστιανικὴ διδασκαλία, ἀλλὰ στὴν τυποποίηση τῶν πνευματικῶν προϊόντων. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία δὲν προσφέρεται καὶ τόσο στὴν ἐποχή μας καὶ μάλιστα στὴν καταναλωτικὴ Εὐρώπη. Κανεὶς δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ δώση τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο χιτῶνες του στὸν πλησίον του. Ἀντίθετα προσπαθεῖ νὰ ἀποκτήση καὶ τρίτο χιτῶνα, κλέβοντάς τον ἀπὸ τὸν πλησίον του. Ἐπίσης κανεὶς δὲν εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀναζητήση τὴν εὐτυχία του μέσα σὲ ἀμλετικὰ κλίματα. Ὑπάρχει μιὰ ἀπέχθεια πρὸς τὸν προβληματισμὸ καὶ αὐτὸ δείχνει τὴν εὐκολία καὶ τὴν ἐλαφρότητα τῆς ζωῆς. «Νὰ γιὰ τὶ ἡ εὐτυχία δὲν ἦρθε κοντά μας, ἐνῷ τόσα πράγματα ἦρθαν κοντά μας», συμπεραίνει Βρεταννὸς ψυχολόγος.

«ΝΤΕΚΟΡ»

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ 17

ἐγκατεστάθη τὸ νέον διακοσμητικὸν γραφεῖον τοῦ

ΔΗΜ. ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ

ὁ ὁποῖος ἐκπαιδευθεὶς καὶ ἐργασθεὶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν στὸ Παρίσι, θέλει παρουσιάσει νέας γραμμὰς εἰς διακοσμήσεις παντὸς χρόνου.

ΤΗΛ. ΓΡΑΦ.: 223-463
ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 326-301

Ἡ Βιοσὼλ στὴν Πάτρα

Κι αὐτὸ ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερα τοὺς Πατρινούς ἐργολήπτες καὶ ὑδραυλικούς.
Ἡ ΒΙΟΣΩΛ, ἡ πιὸ ὁλοκληρωμένη Ἑταιρία Κατασκευῆς καὶ Ἐμπορίας **μεταλλικῶν σκαλωσιῶν, σωμάτων καλοριφὲρ RUNTAL, θερμοσυσσωρευτῶν, λεβήτων, καυστήρων, κυκλοφορητῶν** κτλ. δημιούργησε στὴν Πάτρα ὑποκατάστημα γιὰ τὴν καλύτερη καὶ ἄμεση ἐξυπηρέτηση τῶν πελατῶν της.
Τηλεφωνῆστε μας γιὰ νὰ ἔλθουμε ἐμεῖς κοντά σας ἢ ἐπισκεφθῆτε τὸ ὑποκατάστημά μας.
Σίγουρα θὰ ἔχετε τὴν πιὸ ὁλοκληρωμένη ἐξυπηρέτηση.

Βιοσώλ

ΠΑΤΡΑ: ΚΑΝΑΚΑΡΗ 136 ΤΗΛ: 27 8148

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ!
ΚΑΤΣΑΪΤΗΣ

ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΕΤΟΙΜΑ, ΗΜΙΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ Ο,ΤΙ ΑΦΟΡΑ ΕΝΑΝ ΑΝΔΡΑ
ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΝΤΕΜΙ ΜΟΝΟΝ 1.000 ΔΡΧ.
ΠΑΝΤΑΛΟΝΙΑ ΤΕΡΙΛΕΝ ΜΕ 400 ΔΡΧ.
ΥΠΟΚΑΜΙΣΑ ΜΕ 150 ΔΡΧ.

ΣΕ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΜΑΙΖΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ
ΓΩΝΙΑ, ΕΝΑΝΤΙ ΔΗΜΑΡΧΙΑΣ, — ΠΑΤΡΑΙ

Κλειδὶ κλειδωνιὲς λουκέτα

Ἐὰν κλειδωθῆκατε ἔξω, ἐὰν χάσατε τὸ κλειδί σας ἐὰν χάλασε ἡ κλειδαριά σας, τηλεφωνῆστε μας νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσωμεν στὰ τηλέφωνα:
275-006 & 271-443

Κατασκευὴ κλειδιῶν σὲ 2 λεπτά

ΤΟ ΠΛΕΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ
ΚΛΕΙΘΡΟΠΟΙΕΙΟΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

μὲ τὴν μεγαλυτέραν συλλογὴν κλειδιῶν. Κατασκευάζονται κλειδιὰ μέσα σὲ ἕνα λεπτὸ μὲ εἰδικὰ ἠλεκτρονικὰ αὐτόματα μηχανήματα νεωτάτου τύπου ἀπολύτου ἀκριβείας
Βαφαί — Στιλβώσεις ὑποδημάτων — τσαντῶν μὲ εὐρωπαϊκὰ βερνικοχρώματα τελείως ἀνεξίτηλα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΛΑΧΟΥ
ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ — ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 13
(Κάτω μέρος πλατείας Ὄλγας) τηλ. 275-006

ΣΕΣ 1965

Ἡ Σχολή μας ἀνταποκρινομένη στὶς πολλαπλὲς ἀνάγκες τῆς συγχρόνου ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπιδιμοῦσα νὰ ἐξυπηρετήση τοὺς ὑποψηφίους Ἐκγυμναστὰς ὁδηγῶν αὐτοκινήτων, ἔδεσε εἰς λειτουργίαν τμῆμα ΕΚΓΥΜΝΑΣΤΩΝ ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, μὲ προοπτικὲς ἀφοῦ περατωθῆ τὸ ἤδη ἀνεγειρόμενον σύγχρονο κτίριον τῆς Σχολῆς μας νὰ ἐπεκταθῆ καὶ σὲ ἄλλους τομεῖς δραστηριότητος τῆς Ἐκπαιδεύσεως ποὺ ἀφοροῦν τὸ αὐτοκίνητο.

Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ἀπευθύνεσθε εἰς τὸν κ. Σ. Συμεωνίδην ΚΑΛΑΜΟΓΔΑΡΤΗ 18α. - ΠΑΤΡΑΙ ΤΗΛ. (061) 321-278 καὶ 323-563.

Εἰδικὸν τμῆμα γιὰ ἀποφοίτους, Γυμνασίου καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν (Μέσης Ἐκπαιδεύσεως).

ΥΠΕΡΕΚΟΕΣΗ ΕΠΙΠΛΩΝ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΜΠΑΡΛΟΥ

Στὶς δύο αἴθουσες 900 τ.μ. θὰ βρῆτε ὅ,τι ζητεῖ τὸ σύγχρονο σπίτι. Μία ἐπίσκεψις πρὸς τὸ συμφέρον σας. ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΑΤΕ ΜΑΣ ΣΤΟ 321-774 ΕΩΣ ΣΤΙΣ 10 ΒΡΑΔΥ ΓΙΑ ΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΑΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τὰ παλαιὰ ἔθιμα τοῦ γάμου στὰ χωριὰ τῆς Εὐρυτανίας

Προζύμια - Ξαγορά - Κάλεσμα - Κουμπουριὲς

Σημείωμα τοῦ κ. ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ὑπάρχει ἕνα ἀνέκδοτο ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἀλησμόνητου Καφαντάρη, ὅταν ἀκόμη δὲν εἶχε πολιτευθῆ καὶ ἔκανε τὸ δικηγόρο. Τὸ ἀνέκδοτο ἀναφέρεται σὲ μιὰ παράξενη δίκη ποὺ ἔγινε στὸ Καρπενήσι.

Κατηγορούμενοι ἦσαν γιατροί, δικηγόροι καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες, γιατὶ σὲ κάποιο γλέντι «διετάραξαν τὴν κοινὴν ἡσυχίαν πυροβολοῦντες εἰς τὸν ἀέρα ἀσκόπως».

Συνήγορος τῶν κατηγορουμένων ὁ Καφαντάρης. Κόσμος πολὺς ἔτρεξε στὸ δικαστήριο γιὰ νὰ παρακολουθήση τὴ διαδικασία. Ὅταν οἱ κατηγορούμενοι ἀπολογήθηκαν ὁ Καφαντάρης, ἄρχισε ἔτσι τὴν ἀγόρευσή του:

«Τί εἶν' τὸ κακὸ ποὺ γίνεται καὶ ταραχὴ μεγάλη Μπάμ!».

Οἱ δικαστὲς τὰ ἔχασαν καὶ τὸ ἀκροατήριο ξαφνιάστηκε μὲ τὸ «μπάμ!».

—Κύριοι, εἶπε ὁ ἔξυπνος συνήγορος, τὰ τραγούδια αὐτά, γιὰ νὰ τὰ καταλάβη κανείς, πρέπει νὰ πέσουν πιστολιές!

Οἱ δικαστὲς γέλασαν μὲ τὸ ἐπιχείρημα καὶ οἱ κατηγορούμενοι ἀθωώθηκαν.

Γι' αὐτὸ ποὺ γίνεται στὰ γλέντια στοὺς γάμους, ὁ δημοσιογράφος Γιάννης Καζαντζάκης στὴ λαογραφική του ἔρευνα «Γὰ Παράξενα Ἔθιμα τοῦ Γάμου» γράφει:

«Ἀπὸ νωρὶς τὴν Κυριακή, οἱ δυὸ γεροσυμπεθέροι, οἱ πατεράδες τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης, παίρνουν μισοκακόμοιρο ὕφος καὶ πᾶνε στὸν ἀστυνομικὸ σταθμάρχη:

—Τί θὰ γίνῃ τὸ βράδυ, κυρ' Ἀστυνόμε;

—Τί θὰ γίνῃ; Ἐννοῶ νὰ τηρηθῆ ἡ τάξις, ἄλλως θὰ ἐφαρμοσθῆ αὐστηρῶς ὁ νόμος...

Τότε οἱ συμπέθεροι παίρνουν ὕφος κλαψιάρικο:

—Κοτζάμ λιεβέντη, ἔτσι ἄψαλτο θὰ τὸν παντρέψουμε τὸν Μήτρου;...

—Πανώρια τσούπρα, ἔτσι ἄκαπνη θὰ τὴν πᾶμε τὴν Ἀσήμω, λιές καὶ τὴν ἔκανα μπαστάρδ, κυρ' ἀστυνόμε!...

Ὁ ἀστυνόμος, συνήθως, εἶναι ἀνένδοτος.

Ἀλλὰ οἱ χωροφύλακες, τὶς περισσότερες φορὲς βρίσκουν πρακτικὲς λύσεις ἐκ τῶν ἐνόντων.

Ἐφαρμόζουν τὴν ἀρχὴ ὅτι γιὰ νὰ ἐπικρατήσης ἐπάνω στὸ πλῆθος, πρέπει νὰ ἀναμιχθῆς μαζί του.

Καὶ πηγαίνουν στὸ τραπέζι, δισσκεδάζουν μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους μέχρι τὸ πρωΐ, τὴν ἄλλη μέρα, μέχρι τὸ μεσημέρι ἢ τὸ βράδυ. Καὶ κάθε τόσο βγάζουν κι' αὐτοὶ τὰ πιστόλια τους καὶ ρίχνουν. Τί ἔχουν νὰ χάσουν;

Ἡ κοινὴ ἡσυχία δὲν ἔχει νὰ διαταραχθῆ, κατὰ τίποτε, ἀφοῦ ὅλο τὸ χωριὸ εἶναι στὸ γάμο.

Τὸ μόνο ποὺ ἔχει νὰ κάμη ὁ χωροφύλακας, εἶναι νὰ προσέξη μήπως, μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς μέθης καὶ τοῦ κεφιοῦ, γίνουν παρεξηγήσεις, ποὺ κάποτε καταλήγουν σὲ σκοτωμούς.

Κι' αὐτὸ ἀκριβῶς, κάνουν.

Μόλις ἰδοῦν κι' ἀρχίσουν ἀντιμιλήματα καὶ ἀγριέματα, μπαίνουν στὴ μέση καὶ συμβιβάζουν.

Ἔτσι κρατιέται ἡ τάξη σ' αὐτὰ τὰ γαμπριάτικα τσιμπούπια, ὅπου τὸ κρασὶ τρέχει ποτάμι, καὶ ὅπου ὅλοι, νέοι καὶ γέροι, πηγαίνουν ὁπλισμένοι σὰν ἀστακοί.

Ἔχω τύχει σέ δίκες γιὰ τέτοια πράγματα, ποὺ γίνονται στὰ Πλημμελειοδικεῖα, στὸ Ἀγρίνιο, στὴν Πρέβεζα, στὴ Λάρισα, στὸν Κραβασαρᾶ.

Οἱ κατηγορούμενοι προσέρχονται χωρὶς ἀνησυχία ἢ στενοχώρια. Ἔχουν βάλει ἀπὸ καιρὸ στὴν ἄκρη τὸ ποσὸν γιὰ τὸ πρόστιμο. Οἱ προέδροι τοῦ Δικαστηρίου, εἶναι συνήθως ἐπιεικεῖς σ' αὐτὲς τὶς περιστάσεις. Ἀπὸ τὴν πρώτη χρονιά, ποὺ πηγαίνουν στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου, μαθαίνουν ὅτι «τὰ ἔθιμα εἶναι ἀρχὲς Δικαίου». Τὸ ὁποῖον σημαίνει, ὅτι δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ ἐξαλείψη ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη.

Τρεῖς γενιὲς λένε οἱ Γάλλοι, θέλεις γιὰ νὰ ἀλλάξης τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, ἑκατὸ χρονῶν συστηματικὴ κοινωνικὴ προσπάθεια χρειάζεται γιὰ νὰ ἐξαλειφθῆ μιὰ κακὴ συνήθεια. Ἔτσι τοὺς βάζουν συνήθως λίγο πρόστιμο.

—Γιατί πυροβολοῦσατε καὶ διεταράξατε τὴν κοινὴ ἡσυχία;

—Ποιὰ ἡσυχία, κυρ' Πρόεδρε κανένας δὲν κοιμᾶται στὸ χωριό, ὅταν γίνεται γάμος. Οὔλοι γλεντοκοπάγανε στὸ κοράκι μ! Φουθήθης ἐλόγου σ' μπᾶς καὶ τρομάξαν τ' ἀγριογούρουνα; Ἔτσι ἔχει γίνει συνήθεια νὰ πυροβολοῦν ὅταν γίνεται γάμος στὰ χωριά.

—Βαρᾶτε καὶ ταχειὰ θὰ πληρώσουμε τοῦ πρόστιμου!...

—Αἴντε κι' ἕνα μαλάρι γιὰ τὸν κυρ' Πρόεδρα!...

Ἔτσι λένε κάθε φορὰ ποὺ ρίχνουν κουμπουριές. Ἕνα ἀρνὶ εἶναι τὸ πρόστιμο τοῦ δικαστηρίου... Καὶ μέχρι τὸ πρωΐ καίγεται τὸ πελεκοῦδι.

Ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ νυστάξη κι' ὁ γαμπρός ποὺ ἀπὸ τὶς δώδεκα τὰ μεσάνυχτα ἔχει ἀποσυρθῆ στὸ δωμάτιό του μὲ τὴ νύφη.

Ἡ διαδικασία τοῦ γάμου μὲ τὴ σχετικὴ προετοιμασία διαρκεῖ μιὰ ἑβδομάδα.

Πέντε μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ γάμο φκιάνουν ἀπὸ ἕνα κουλούρι γιὰ τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη καὶ δι τῶν προζυμιῶν:

«Φέρτε σῖτες ἀπ' τὴν Πόλη
ν' ἀναπιάσουμε προζύμια
καὶ σκαφίδι ἀπ' τὸ Ζαγόρι
γιὰ νὰ γένουν καλορρίζικα».

Δέκα παιδιὰ ἕξη ἕως δέκα χρονῶν (γιὰ νὰ συμβολίζουν τὴν ἀγνότητα τοῦ γάμου) ποὺ ἔχουν στὴ ζωή τοὺς γονεῖς τους κοσκινίζουν στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ τὸ βράδυ τὸ ἀλεύρι ποὺ ζυμώνεται ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες.

Στὸ κόσκινο μὲ τὸ ἀλεύρι ρίχνουν οἱ ἐπισκεφθέντες χρήματα ποὺ μοιράζονται τὰ παιδιά. Τὰ ἴδια γίνονται καὶ στὸ σπίτι τῆς νύφης μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι τὸ προζύμι καὶ κουλοῦρι ἑτοιμάζει μιὰ ἡλικιωμένη κοπέλα ποὺ δὲν ὀρφάνεψε ἀπὸ πατέρα καὶ μάνα ἀντὶ γιὰ τὰ μικρὰ παιδιά. Ἡ τελετὴ αὐτὴ λέγεται «ἀνάπιασμα».

Στὸ ἀνάπιασμα τῶν προζυμιῶν ὅποιος προλάβει πρῶτος νὰ βάλη τὸ χέρι του στὸ ζυμάρι, ἀλείφει τὸ πρόσωπο τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδυ οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ ἔρχονται στὸ σπίτι τῆς νύφης μὲ ἄλογα καὶ μουλάρια καὶ παίρνουν τὰ προικιά. Οἱ συγγενεῖς τῆς νύφης ὑποδέχονται τοὺς συμπεθέρους μ' ἕνα καλὸ τραπέζωμα.

Τὴν ἄλλη μέρα γίνεται ἡ ἐξαγορὰ «τῶν προικιῶν». Τὰ προικιὰ χωρίζονται σέ δέματα. Σέ κάθε δέμα κάθονται τρία ἕως τέσσερα παιδιὰ μὲ τὸν ἀδελφό τῆς νύφης ἢ στενὸ συγγενή.

Γιὰ νὰ παραδοθοῦν τὰ προικιὰ τὰ παιδιὰ ποὺ ἔχουν τὰ δέματα μὲ τὰ προικιὰ ἀπαιτοῦσαν ἀντάλλαγμα, χρήματα. Εἶναι ἡ ἐξαγορὰ τῶν προικιῶν.

Ἀκολουθοῦν «Τὰ Καλέσματα». Νύφη καὶ γαμπρὸς καλοῦν τοὺς γνωστούς, φίλους, συγγενεῖς, γείτονες, οἰκείους καὶ ἀνταλλάσσονται εὐχές. Τὴ δουλειὰ αὐτὴ συνήθως κάνουν ἀνύπαντροι.

Οἱ καλεσμένοι πάλι κατὰ τὸ ἔθιμο, φέρνουν «Τὰ κανίσκια», μεγάλα καλάθια ἢ κοφίνια γεμάτα μ' ἕνα ἀρνὶ σφαγμένο ὁλόκληρο, ψωμιὰ τριῶν ὀκάδων, κουλούρια, γλυκά, διάφορα δῶρα. Πρόσωπα ποὺ καλοῦνται τὴν παραμονὴ τοῦ γάμου δὲν κάθονται στὸ τραπέζι, οὔτε φέρνουν δῶρα καὶ κανίσκια.

Ἀνήμερα τοῦ γάμου γίνεται τὸ ξύρισμα τοῦ γαμπροῦ. Φίλοι καὶ συγγενεῖς τραγουδοῦν μὲ πυροβολισμοὺς τὸ ἀκόλουθο τετράστιχο:

«Ξουράφια ἀπὸ τὰ Γιάννενα
κι' ἀκόνι ἀπὸ τὰ Δέλβενα
ξυρίζουν ἕνα νιούτσικο
κι' ἕνα μελαχροινούτσικο».

Πετοῦν στὸ δίσκο τοῦ κουρέα χρήματα. Στὸ ξύρισμα τοῦ γαμπροῦ καὶ στὸ στόλισμα τῆς νύφης τραγουδοῦν διάφορα δημοτικὰ τραγούδια καὶ παίζουν οἱ ὀργανοπαίκτες. Στοὺς ὀργανοπαίκτες οἱ γιορταστὲς πότε — πότε πετοῦν χρήματα.

Στὸ στόλισμα τῆς νύφης ὅσοι παρευρίσκονται τραγουδοῦν:

—Ξύπνα μπιρμπιλομάτα μου
κι ἦρθαν στὴ γειτονιά σου»
—Σὰν ἦρθαν, καλῶς ἤρθανε
καὶ καλῶς νὰ κοπιάσουν».
—Χρυσὰ στολίδια σοῦφεραν
νὰ πλέξης τὰ μαλλιά σου».
—Σὰν τἄφεραν καλὰ ἔκαμαν
κι' ἂς ἔκαμαν καὶ κόπο».

Ὁ γάμος στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ ἢ στὸ σπίτι τῆς νύφης. Μιὰ παντρεμένη ποὺ δὲν χρόνιασε ἀπὸ τὸ γάμο της ἄγνωστη στὴ νύφη πλησιάζει μὲ σκασπασμένο τὸ πρόσωπό της μὲ ἄσπρο μαντῆλι ὥστε νὰ μὴ διακρίνεται. Εὔχεται τὶς συνηθισμένες εὐχὲς στὴ νύφη «καλορίζικα» «σὰν τὰ ψηλὰ βουνά» «νὰ ζήσετε νὰ γεράσετε», βγάζει τὸ μαντῆλι, φιλᾶ τὴ νύφη. Στὴν ἀκολουθία τοῦ γάμου ἡ παλιὰ νύφη ὑπάρχει πρόληψη νὰ μὴν εἶναι ἐκεῖ. Ἀλλοιώτικα θὰ πεθάνη, ἢ ἕνας ἀπὸ τοὺς νιόνυφους, ἢ ἕνας ἀπὸ τὴν οἰκογένεια παλιᾶς νύφης. Μετὰ δυναμώνει τὸ γλέντι. Τὸ χορὸ πρῶτοι θὰ σύρουν ὁ γαμπρὸς κι' ἡ νύφη. Τὸ γλέντι συνεχίζεται μέχρι τὴν ἄλλη μέρα ἀπὸ τὸ γάμο, ὁπότε τελειώνει ἢ καὶ ἀποσύρονται στὴν ἡσυχία τους ἢ κάνουν γαμήλιο ταξίδι. Μιὰ ἑβδομάδα μετὰ τὸ γάμο οἱ νιόνυφοι φέρνουν δῶρα στοὺς γονεῖς τῆς νύφης καὶ ὀργανώνεται ἕνα γλεντάκι. Εἶναι τὰ λεγόμενα πιστρόφια.

ΘΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ καὶ ΚΑΛΕ